

Ìwé Dániẹ̀lì – Nọmbà Àádọ̀ta-lélogbọ̀n

Àwọ̀n Iran Àsọtẹ̀lẹ̀ Tí A Túbò Şípayá: Ìmòye Nípa Àwọ̀n Ojọ̀ Ikeyìn Nípasẹ̀ Ìrírí Dániẹ̀lì

Jeff Pippenger
2024-01-17

Gbogbo àwọ̀n wòlfi n sọ̀rò nípa àwọ̀n ojọ̀ ikeyìn ju àwọ̀n ojọ̀ tí wọ̀n gbé ayé wọ̀n nínú rẹ̀ lọ.

“Olúkúlùkù àwọ̀n wòlfi àtijó sọ̀rò kéré sí fún àkókò tiwọ̀n ju tiwa lọ, bèè ni àsọtẹ̀lẹ̀ wọ̀n sì wà ní agbára fún wa. ‘Njẹ̀ gbogbo nńkan wọ̀nyí şẹ̀lẹ̀ sí wọ̀n gẹ̀gẹ̀ bí àpẹ̀rẹ̀: a sì kọ̀ ọ̀ sílẹ̀ fún ikilò wa, lórí àwọ̀n tí ọ̀pín ayé ti dé.’ 1 Kọ̀rinti 10:11. ‘Kì í şe fún ara wọ̀n, bí kò şe fún wa ni wọ̀n şe işe iranşẹ̀ nínú àwọ̀n nńkan náà, èyí tí a ti sọ̀ fún yín nísinsinyí láti ọ̀dọ̀ àwọ̀n tí wọ̀n ti wàásù ihinrere fún yín pẹ̀lú Èmí Mímó tí a rán kalẹ̀ láti ọ̀run; àwọ̀n nńkan wọ̀nyí ni àwọ̀n àngẹ̀lì n fẹ̀ láti wo inú wọ̀n.’ 1 Peteru 1:12”

“Bíbẹ̀lì ti kó jọ̀, ó sì ti dì mọ̀ra àwọ̀n işúra rẹ̀ fún iran ikeyìn yí. Gbogbo àwọ̀n işẹ̀lẹ̀ nílá àti àwọ̀n işe pàtàkì tí ó kún fún ibẹ̀rù mímó nínú itàn Majemu Láéláé ti n tún ara wọ̀n şe, wọ̀n sì n tún ara wọ̀n şe nínú ijọ̀ ní àwọ̀n ojọ̀ ikeyìn wọ̀nyí.” Selected Messages, iwé 3, 338, 339.

Daniẹ̀lì n şoju àwọ̀n èniyàn Olorun, tí wọ̀n ní àwọ̀n ojọ̀ ikeyìn ti şawárí nípasẹ̀ Ọ̀rọ̀ àsọtẹ̀lẹ̀ pé a ti tú wọ̀n ká. Nígba tí wọ̀n bá jí sí ọ̀títọ̀ náà, a bèèrẹ̀ pé kí wọ̀n mú àdúra Lefitiku ogún-dín-lógbọ̀n şe, àti pẹ̀lú àdúra láti lóye àşírí àsọtẹ̀lẹ̀ ikeyìn tí a sí sílẹ̀ diẹ̀ kí àkókò idánwò tó parí, gẹ̀gẹ̀ bí a ti şàpẹ̀rẹ̀ rẹ̀ nínú àdúra Daniẹ̀lì ní orí kejì. Bí ó bá sì jẹ̀ pé wọ̀n wọ̀ inú ìrírí Daniẹ̀lì, àngẹ̀lì Gabrieli yòò fowó kàn wọ̀n, yòò sọ̀ wọ̀n di olokàn-tán, yòò sì bá wọ̀n sọ̀rò, fún ète fifi “ogbọ̀n àti òye” fún wọ̀n. Àwọ̀n ologbọ̀n ni àwọ̀n tí wọ̀n “lóye” “imúgbòrò imò” nígbà tí a bá sí àşírí àsọtẹ̀lẹ̀ kan sílẹ̀.

Ó sì sọ̀ fún mi, ó sì bá mi sọ̀rò, ó sì wí pé, Ìwọ̀ Daniẹ̀lì, nísinsin yí ni mo jáde wá láti fún ọ̀ ní ogbọ̀n àti imòye. Ní ibẹ̀rẹ̀ àwọ̀n èbẹ̀ rẹ̀ ni àşẹ̀ náà ti jáde, èmi sì wá láti fi hàn ọ̀; nítorí pé a fẹ̀ràn rẹ̀ gidigidi: nítorí náà, mo ọ̀ràn náà yé, kí o sì ronú jinlẹ̀ nípa iran náà. Daniẹ̀lì 9:22, 23.

Iran tí a sọ̀ fún Daniẹ̀lì pé kó ronú lé lórí ni iran “mareh” ti ifarahàn. Gébúrelì kò tii parí işè tí a yàn án ní orí kejọ̀ nígbà tí a ti sọ̀ fún un pé kó mú kí Daniẹ̀lì lóye iran “mareh” náà. Ní orí keşàn-án, ó ti padà wá láti parí itumò náà. Ní orí keşàn-án, Daniẹ̀lì kò sì tún gbé nínú àkókò ijọ̀ba Bábílónì mọ̀, bí kò şe nínú itàn ijọ̀ba Mèdò-Pérşía.

Nígba tí Gábírelì bá n kọ̀ Daniẹ̀lì pé kí ó “lóye ọ̀ràn náà,” àti pé kí ó “ronú lórí iran náà,” ó n tọ̀ka sí ilàna iyàtọ̀ opolo kan tí ó fẹ̀ kí Daniẹ̀lì lò. Àwọ̀n ọ̀rọ̀ tí a tùmọ̀ sí “lóye” àti “ronú” jẹ̀ ọ̀rọ̀ Heberu kan náà. Ọ̀rọ̀ náà ni “biyn,” ó sì tùmọ̀ sí pípín ní ti opolo. Ọ̀rọ̀ Heberu tí a tùmọ̀ sí “ọ̀ràn,” ni “dabar,” ó sì tùmọ̀ sí “Ọ̀rọ̀ náà”. Nítorí náà, Gábírelì n sọ̀ fún Daniẹ̀lì, àti àwọ̀n tí ó dúró fún ní àwọ̀n ojọ̀ ikeyìn, láti pín Ọ̀rọ̀ ọ̀títọ̀ náà ní ọ̀nà tí ó tọ̀.

Máa kẹ̀kọ̀ gidigidi láti fi ara rẹ̀ hàn pé a ti fowó sí ọ̀ níwájú Olorun, gẹ̀gẹ̀ bí ọ̀şẹ̀şẹ̀ tí kò ní itijú, tí n pín ọ̀rọ̀ ọ̀títọ̀ ní ọ̀nà tí ó tọ̀. 2 Timothy 2:15.

Ọ̀rọ̀ náà “matter” ni Daniẹ̀lì pẹ̀lú lò nínú orí kẹwáá, eşẹ̀ klíní, níbi tí a ti tùmọ̀ ọ̀ lẹ̀mẹ̀ta sí “thing.”

Ní ọdún kẹta ti Kírúsi ọba Pérsià, a fi ọràn kan hàn fún Dániẹ̀lì, ẹni tí a n pè ní Bèlíteşásári; ọràn náà sì jẹ ọtítọ, şùgbón àkókò tí a yàn gùn: ó sì lóye ọràn náà, ó sì ní ìmò nípa ìran náà. Dániẹ̀lì 10:1.

Nínú ẹşẹ náà, ọrò náà “ìran” ni ìran “mareh” ti ìfarahàn, Dániẹ̀lì sì ní ìmò nípa ohun náà (ọràn náà) àti pẹ̀lú nípa ìran náà (“mareh”). Nínú ẹşẹ kejlélógún, orí keşàn-án, Gábiriẹ̀lì kó Dániẹ̀lì láti pín ọràn náà àti ìran náà ní ọ̀nà tí ó tọ; àti nínú ẹşẹ kííní, orí keşwáá, ó ní ìmò nípa ọràn náà (ohun náà) àti ìran náà (“mareh”) méjèjè. Gábiriẹ̀lì n jẹ kí Dániẹ̀lì mò nínú orí keşàn-án pé kí ó mọ iyàtò náà (kí ó pín un ní ọ̀nà tí ó tọ) lááárín ọràn náà àti ìran náà. Ìran náà ni ìran “mareh,” “ọràn náà” tabí “ohun náà” sì ni ìran “chazon.”

Nínú orí keşo, a dá idánimò àwọn ìran méjèjè yí hàn, a sì şe àfihàn iyàtò kan nítorí Dániẹ̀lì fẹ láti lóye ìran “chazon,” şùgbón a pàşẹ fún Gébúrelì láti mú kí Dániẹ̀lì lóye ìran “mareh.” Bí Gébúrelì şe bẹ̀rẹ işẹ rẹ láti mú kí Dániẹ̀lì lóye “ọràn náà” àti “ìran náà,” ó jẹ kí Dániẹ̀lì kíyè sí i pé ìran méjì ọ̀tọ̀tọ̀ ni wọn.

Ó sì jẹ kó yé mi, ó bá mi sọ̀rò, ó sì wí pé, Ìwo Dániẹ̀lì, ẹmi ti jáde wá nísinsin yí láti fún ọ ní ogbón àti ìmò. Ní ibẹ̀rẹ ẹ̀bẹ rẹ, àşẹ náà jáde, ẹmi sì wá láti fi í hàn ọ; nítorí a fẹ̀ràn rẹ gidigidi: nítorí náà, mọ ọràn náà, kí o sì ronú lórí ìran náà. Àádòrin ọ̀şẹ ni a yàn fún àwọn ẹ̀niyàn rẹ àti fún ilú mímọ rẹ, láti parí irékojá, àti láti şe ọ̀pin ẹşẹ, àti láti şe ẹ̀tùtù fún àişòdodo, àti láti mú ọ̀dodo àinípèkun wá, àti láti fi ẹ̀didì dì ìran àti àşọtẹ̀lẹ, àti láti fi ọ̀róró yàn Ẹni Mímọ̀ jùlọ. Nítorí náà, mò, kí o sì yé e, pé láti igbà tí àşẹ náà ti jáde láti tún Jerusalemu şe àti láti kọ ọ, tí tí dé Mèsáyà Ọmọ-Aládé, yòò jẹ ọ̀şẹ méje, àti ọ̀şẹ méjilélógóta: a ó tún ojú pópó náà kó, àti ọ̀giri náà, àní ní àkókò işoro. Àti léyìn ọ̀şẹ méjilélógóta ni a ó gé Mèsáyà kúrò, şùgbón kí í şe nítorí ara rẹ: àwọn ẹ̀niyàn ọ̀mọ-aládé tí yòò bò sì yòò pa ilú náà run àti ibi mímọ náà; ọ̀pin rẹ yòò sì wá pẹ̀lú ikún omi, àti tí tí dé ọ̀pin ogun ni a ti pinnu ahoro. Ọun yòò sì mú májẹmú náà dúró şinsin pẹ̀lú ọ̀pọ̀lọ̀pọ̀ fún ọ̀şẹ kan: àti ní áárín ọ̀şẹ náà yòò mú ẹ̀bọ àti ọ̀rẹ ẹ̀bọ dájọ̀ dúró, àti nítorí itànkálẹ̀ àwọn írira ni yòò sọ ọ̀ di ahoro, àní tí tí dé iparí pípé, ohun tí a sì ti pinnu ni a ó dà sórí ẹni tí a ti sọ di ahoro. Dániẹ̀lì 9:22–27.

Gabrieli fẹ kí Dániẹ̀lì mò pé àwọn ẹ̀ròjà inú ìran “chazon” àti ìran “mareh” yòò jẹ aşojú nínú itumò tí ó pèsè fún Dániẹ̀lì. Itumò náà máa tọka sí àwọn ìran méjèjè, ó sì jẹ ojúşẹ Dániẹ̀lì láti pín ìran náà ní ọ̀nà tí ó tọ, iyẹn láti yà ìran tí n sọ̀rò nípa títe mólẹ̀ ibi mímọ̀ àti ogun náà, kúrò nínú ìran tí ó yorí sí ìfarahàn Kristi nínú Ibi Mímọ̀ Jùlọ ní October 22, 1844.

Gabrieli fi hàn pé láti àşẹ Atashaseşi ní ọdún 457 BC, yòò sí wà níbẹ ọdún irinwó àti àádòrùn-ún tí a “gé kúrò” nínú ẹ̀gbẹ̀rún méjì àti ọ̀dúnrún ọdún ìran àwọn iròlẹ̀ àti áàrò, ẹyí tí ó şe pàtàkì ní pàtàkì fún àwọn Júù. Nínú àwọn ẹşẹ tí a şẹşẹ tọka sí, a mẹnuba ọ̀rò náà “determined” lẹ̀mẹta, şùgbón ọ̀rò Heberu méjì ọ̀tọ̀ ni wọn jẹ tí a tùmò sí “determined” nínú àwọn ẹşẹ náà. Igbà àkókò tí a mẹnuba “determined” ni nínú ẹşẹ keşinlélógún, àti ọ̀rò Heberu náà ni “chathak,” itumò rẹ̀ sì ni “láti gé kúrò.”

Ó fi hàn pé a fi àkókò idánwò kan fún Ísírẹ̀lì, tí ó bẹ̀rẹ̀ pẹ̀lú àşẹ kẹta ti Artaxerxes, ẹyí tí yòò parí nígbà tí a sọ̀ Stífẹ̀nù ní ọkúta ní ọdún 34 AD. Ọdún irinwó ó lé mẹnwáá náà ni a “gé kúrò,” ó sì şàpẹ̀rẹ̀ àkókò àşọtẹ̀lẹ̀ kúkúru kan nínú àşọtẹ̀lẹ̀ pípé jùlọ ti ọdún ẹ̀gbẹ̀rún méjì ó lé ọ̀dún-ún.

Nòm̀bà nàà “irinwò ó lé m̀ewàá,” j̀é ààm̀ì àkókò idánwò, g̀égé bí J̀ésù ti j̀er̀ì sí í.

Níg̀bà nàà ni P̀étèr̀ù t̀ò ọ̀ wá, ó sì ní, Olúwa, m̀elòó ni arák̀unrin mi yòò s̀è sí mi, tí èmi yòò sì dárí jì í? títí di ig̀bà méje bí? J̀ésù wí fún un pé, Èmi kò ní fún ọ̀ pé, Títí di ig̀bà méje: s̀ug̀b̀on, Títí di àád̀orin ig̀bà méje. Mátíù 18:22.

Ìdìẁon kan wà sí idárijì, a sì s̀afihàn òpin nàà nípasè nòm̀bà “òòd̀unrún m̀erindínlóg̀orin.” “Òòd̀unrún m̀erindínlóg̀orin” ọ̀dún nàà dúró fún àkókò idánwò fún àwọn Júù láti ig̀bà itúsílè wọn títí wọn fi kún ife àkókò idánwò wọn nígbà tí wọn sọ Sítéfànù ní òkúta pa. “Òòd̀unrún m̀erindínlóg̀orin” ọ̀dún nàà p̀elù ní isopò p̀elù ègún “ig̀bà méje” nínú Lefitiku ogún-ún m̀efà. Àwọn ibi méjì p̀eré ni ó wà nínú Bíbèlì tí ó t̀oka sí ilè nàà bí ó s̀e n gbádùn àwọn isimi Sábáàti r̀è. Èkínní ni a rí nínú Lefitiku ogún-ún m̀efà.

Àti bí ẹ̀ kò bá fetí sí mi l̀éyìn gbogbo èyí, s̀ug̀b̀on tí ẹ̀ bá máa rìn ní itakò sí mi; nígbà nàà èmi nàà yòò máa rìn ní itakò sí yín ní ibínú; èmi, àní èmi gan-an, yòò sì fi ìj̀yà j̀é yín l̀èmeje nítorí èsè yín. Ẹ̀ ó sì j̀é eran ara àwọn omok̀unrin yín, eran ara àwọn omobinrin yín nàà ni ẹ̀ ó sì j̀é. Èmi yòò sì run àwọn ibi gíga yín, èmi yòò sì gé àwọn àwòrán yín lulè, èmi yòò sì ju òkú yín sórí òkú àwọn òrìsà yín; ọ̀kàn mi yòò sì kóríra yín. Èmi yòò sì sọ àwọn ilú yín di ahoro, èmi yòò sì mú àwọn ibi mímó yín wá sí idahoro, èmi kì yòò sì gbòòrùn didùn ẹ̀bọ olóòòrùn yín. Èmi yòò sì mú ilè nàà wá sí idahoro; àwọn ọ̀tá yín tí n gbé inú r̀è yòò sì yà á sí. Èmi yòò sì f̀on yín ká láàárin àwọn orilè-èdè, èmi yòò sì fa idà jáde lé yín; ilè yín yòò sì di ahoro, àwọn ilú yín yòò sì di ahoro. Níg̀bà nàà ni ilè nàà yòò gbádùn àwọn ojú isinmi sábáàti r̀è, níẁon ig̀bà tí ó bá wà ní ahoro, tí ẹ̀ sì wà ní ilè àwọn ọ̀tá yín; àní nígbà nàà ni ilè nàà yòò sinmi, yòò sì gbádùn àwọn ojú isinmi sábáàti r̀è. Níẁon ig̀bà tí ó bá wà ní ahoro ni yòò máa sinmi; nítorí pé kò sinmi ní àwọn ojú isinmi sábáàti yín, nígbà tí ẹ̀ n gbé lóri r̀è. Lefitiku 26:27–35.

Ìj̀yà “àkókò méje,” tí a t̀oka sí ní èm̀erìn nínú orí k̀erindínlóg̀b̀on, fi hàn pé nígbà tí a bá tú àwọn èniyàn Ọ̀lorun ká, ilè nàà yòò sì “gbádùn àwọn sábáàti r̀è.” A ti tú Dánièlì àti àwọn ọ̀lọ́lá m̀eta nàà ká sínú ilè àwọn ọ̀tá g̀égé bí ìmúşè ègún Mòsè, àti pé itúká ọ̀dún àád̀orin nàà j̀é èkò ohun àp̀erè ààm̀ì ti itúká ẹ̀gbèr̀un méjì ó lé ọ̀gòrùn-ún m̀arùn-ún àti ogún ọ̀dún. Ó j̀é èkò àp̀erè àsòtélè, tó dàbí ọ̀dún m̀eta àtààbò ig̀bè ní àkókò inúnibíni J̀ésébèlì sí Èlìjà. Àwọn ọ̀dún m̀eta àtààbò ẁonyen s̀ap̀erè ọ̀dún àsòtélè m̀eta àtààbò, èyí tí ó d̀ogba p̀elù ẹ̀gbèr̀un kan, ọ̀gòrùn-ún méjì àti ọ̀gòta ọ̀dún isàkóso pòòpù láti ọ̀dún 538 títí di 1798. Àád̀orin ọ̀dún nàà j̀é ààm̀ì “àkókò méje,” g̀égé bí ọ̀dún m̀eta àtààbò nàà s̀e j̀é ààm̀ì aginjù ẹ̀gbèr̀un kan, ọ̀gòrùn-ún méjì àti ọ̀gòta ọ̀dún. Àád̀orin ọ̀dún ig̀bèkùn Dánièlì tí J̀erémáyà s̀orò r̀è, s̀ap̀erè “irinwo ó lé aadòrun” ọ̀dún.

Oluwa Ọ̀lorun àwọn baba wọn sì r̀ansè sí wọn nípasè àwọn ojìşè R̀è, ní j̀jì kùtùkùtù, àti ní ríràn wọn; nítorí pé ó s̀aánú fún àwọn èniyàn R̀è, àti fún ibùgbé R̀è. S̀ug̀b̀on wọn fi àwọn ojìşè Ọ̀lorun s̀èsín, wọn k̀égàn ọ̀rò R̀è, wọn sì hùwà ibi sí àwọn wòlì R̀è, títí ibínú Oluwa fi dide sí àwọn èniyàn R̀è, títí tí kò fi sí iwòsàn m̀o. Nítorí nàà, ó mú ọ̀ba àwọn ará Kálídià wá sí wọn, ẹnì tí ó fi idà pa àwọn ọ̀dòmok̀unrin wọn nínú ilè ibi mímó wọn, tí kò sì s̀aánú fún ọ̀dòmok̀unrin tàbí wúndiá, àgbàlagbà tàbí ẹnì tí ojú ti t̀è; ó fi gbogbo wọn lé e lówó. Gbogbo ohun èlò ilè Ọ̀lorun p̀elù, èyí nlá àti kékeré, àti àwọn isúra ilè Oluwa, àti àwọn isúra ọ̀ba àti ti àwọn omọ-aládé r̀è; gbogbo ẁonyí ni ó kó lọ sí Babeli. Ẁon sì sun ilè Ọ̀lorun, ẁon sì wó odi Jerusalemu lulè, ẁon fi iná sun gbogbo àwọn ààfin inú r̀è, ẁon sì pa gbogbo ohun èlò r̀è tí ó

lẹwà run. Àwọn tí ó bọ kúrò lẹwọ idà ni ó kó lọ sí Babeli; níbẹ̀ ni wọn ti jẹ́ erú fún un àti fún àwọn ọmọ rẹ́ tí tí di ijọba ilẹ̀ Persia: láti mú ọ̀rọ̀ Oluwa ẹ̀nu Jeremiah, tí tí ilẹ̀ náà fi gbádùn àwọn ọjó isinmi sáábàati rẹ̀: nítorí bí ó ti pẹ̀ tó tí ilẹ̀ náà fi wà ní ahoro ni ó n pa ọjó isinmi sáábàati mó, láti mú ọ̀dún àádòrin ẹ̀. Ní ọ̀dún kìn-in-ní ti Kírúsi ọ̀ba Persia, kí ọ̀rọ̀ Oluwa tí a ti sọ nípasẹ̀ ẹ̀nu Jeremiah lè ẹ̀, Oluwa ru ẹ̀mí Kírúsi ọ̀ba Persia sókè, tí ó fi ẹ̀ ikéde jákèjádò gbogbo ijọba rẹ̀, tí ó sì tún kọ ọ̀ sílẹ̀ pé, Bayi ni Kírúsi ọ̀ba Persia wí, Gbogbo ijọba ayé ni Oluwa Ọ̀lorun ọ̀run ti fi fún mi; ó sì ti pàşẹ̀ fún mi láti kó ilẹ̀ kan fún un ní Jerusalemu, èyí tí ó wà ní Juda. Ta ni ó wà láàárín yín nínú gbogbo àwọn èniyàn Rẹ̀? Kí Oluwa Ọ̀lorun rẹ̀ wà pẹ̀lú rẹ̀, kí ó sì gòkè lọ. 2 Kronika 36:15–23.

Àwọn itókasi méjì péré nínú Bíbélì sí ilẹ̀ náà tí n gbádùn àwọn sáábàati rẹ̀ wà ní ibáşepò pẹ̀lú itúkà àwọn èniyàn Ọ̀lorun ká, àti pẹ̀lú ọ̀dún àádòrin igbèkùn, èyí tí ó şàpeşẹ̀ àkókò kan tí yóò jẹ́ kí ilẹ̀ náà lè gbádùn àwọn sáábàati rẹ̀. Ó dọgba pẹ̀lú iye àwọn sáábàati tí àwọn Júù kò jẹ́ kí ilẹ̀ náà gbádùn isinmi. Ilẹ̀ náà tí ó sinmi fún ọ̀dún àádòrin, şàpeşẹ̀ àpapò iye ọ̀dún tí isòtẹ̀ sí àşẹ̀ láti jẹ́ kí ilẹ̀ náà sinmi ti ẹ̀. Íşírò rọ̀run fi hàn pé nínú “ọ̀rùn-ún mērínlélógòrin” ọ̀dún isòtẹ̀, àpapò ọ̀dún àádòrin ni ilẹ̀ náà kò sinmi.

Ọ̀dún irinwó ó lé mēēédógún [490] ni a yà kúrò nínú ọ̀dún ẹgbèrún méjì ọ̀dúnrín [2300], gégé bí àkókò idánwò fún àwọn Júù; àti pé “ọ̀dún irinwó ó lé mēēédógún” náà ní ibáşepò tààrà pẹ̀lú itúkà “ìgbà méje” tí ó wà nínú Lefitiku ogún-ún mēfà.

Ìran “chazon” ti itẹ̀ mọ̀lẹ̀ àti ìran “mareh” ti ifarahàn ní ọ̀pin ẹgbèrún méjì àti ọ̀dúnrún ọ̀dún jẹ́ ọ̀tò sí ara wọn, şùgbón wọn ní ibáşepò tààrà. Gégé bí ó ti rí pẹ̀lú Dániéli, àwọn èniyàn Ọ̀lorun gbòdò pín àwọn ìran méjèjì náà ní ọ̀nà tí ó tọ̀, nígbà kan náà sì n mọ̀ isopò tí wọn ní pẹ̀lú ara wọn. Àádòrin ọ̀dún igbèkùn tí ó yorí sí àwọn àşẹ̀ mēta tí ó jẹ́ kí àwọn Júù padà lọ kí wọn sì tún Jerúsálémù kọ̀, dúró fún “irinwó àti aadòrin” ọ̀dún isòtẹ̀ àwọn Júù sí májẹmù fifi ilẹ̀ náà sinmi.

Nígbà tí ipàşẹ̀ kẹta náà fi dá ànfààní wọn láti padà wá kí wọn sì tún un kọ̀ mọ̀, a fi “irinwó mēsàn-án” ọ̀dún àkókò idánwò fún wọn, gégé bí a ti dán wọn wò nípasẹ̀ àkókò kan náà tí àìgboràn wọn ti mú iparun Jerúsálémù àti itúkà wọn ká. Ní ọ̀pin “irinwó mēsàn-án” ọ̀dún kejì náà, àìgboràn wọn yóò tún mú iparun Jerúsálémù wá lẹ̀kansi sí i àti itúkà wọn láàárín àwọn Kẹ̀fèrí.

Itúkà igbèkùn ọ̀dún àádòrin náà ni “ọ̀dún irinwó ó lé lógòrùn-ún mēsàn-án” ti isòtẹ̀ şáájú, léyìn náà sì ni “ọ̀dún irinwó ó lé lógòrùn-ún mēsàn-án” mīràn ti isòtẹ̀ sí i tẹ̀ lé igbèkùn ọ̀dún àádòrin náà.

Àkókò ọ̀dún “irinwó lé lógòrin” àkókò, èyí tí ó mú kí ilẹ̀ náà sinmi fún ọ̀dún àádòrin, ti dé ọ̀pin pẹ̀lú iparun Jerusalemu. Ní iparí ọ̀dún “irinwó lé lógòrin” tí a gé kúrò nínú ẹgbèrún méjì àti ọ̀dúnrún ọ̀dún, a tún pa Jerusalemu run lẹ̀kansi, nítorí Jèsù máa n fi ibèrè ohun kan şàpẹ̀júwe ọ̀pin ohun kan.

Igbèkùn ọ̀dún mēēédógbòn ti Ísírèlì gidi ní Bábílónì gidi jẹ́ ààmì itúkà “ìgbà méje,” àti pé Sister White fi hàn pé ọ̀dún mēēédógbòn igbèkùn ti Ísírèlì gidi ní Bábílónì gidi jẹ́ àpẹrẹ̀ àwọn ọ̀dún ẹgbèrún kan, ọ̀gòrùn-ún méjì, àti ọ̀gòta igbèkùn ti Ísírèlì ti ẹ̀mí ní Bábílónì ti ẹ̀mí.

“Ìjọ Ọ̀lorun lórí ayé wà ní igbèkùn ní tòótọ̀ ní àsikò gígùn yìi ti inúnibini aláiláàánú, gégé bí àwọn ọmọ̀ Ísírèlì ẹ̀ wà ní igbèkùn ní Bábílónì ní àsikò ikó wọn lọ sí ilẹ̀ àjẹ̀jì.” Prophets and

Kings, 714.

Ọdún ẹgbèrún kan ó lé ọgórùn-ún mēfà [1,260] láti ọdún 538 sí 1798, jẹ àpẹẹrẹ àwọn “àkókò méje.” Ní ọpín ọdún àádòrin nàà, àwọn Júù padà wá láti tún Jérúsálẹ̀mù ẹ̀, kí wọn sì kọ ọ padà. Ípadàbò wọn ní àkókò àwọn àşẹ mēta nàà fi àmì sí ibèrẹ̀ (457 Ş.K.) ọdún ẹgbèrún méjì ó lé ọgórùn-ún mēta [2,300] iran “mareh” tí ó yorí sí ifarahàn Kristi ní Ibi Mímó Jùlọ ní October 22, 1844. Àwọn àşẹ mēta nàà fi àmì sí ibèrẹ̀ àkókò àşọtẹ̀lẹ̀ nàà, ó sì béèrẹ̀ gbogbo àşẹ mētẹ̀tẹ̀ta nàà kí àkókò àşọtẹ̀lẹ̀ nàà lè bèrẹ̀, bí ó tilẹ̀ jẹ̀ pé wọn bèrẹ̀ sí í padà wá, wọn sì tún ń kọ ilẹ̀ padà pẹ̀lú àşẹ àkókò ti Kúrúsi.

“Nínú orí keje ti Esra ni a ti rí ilàna nàà. Àwọn ẹ̀şẹ̀ 12-26. Ní irísí rẹ̀ tí ó pé jùlọ, Artasasẹ̀, ọba Pẹ̀şía, ni ó fi jáde ní ọdún 457 şáájú Kristi. Şùgbọ̀n nínú Esra 6:14 a sọ pé a kọ ilẹ̀ Olúwa tí ó wà ní Jerusalemu ‘gégẹ̀ bí àşẹ [“ilàna,” àlàyé etí ojù-ìwé] ti Kírúsi, àti Dariusi, àti Artasasẹ̀ ọba Pẹ̀şía.’ Àwọn ọba mētẹ̀tẹ̀ta wònyí, nípa pípilẹ̀, imúdájú tún un ẹ̀, àti iparí ilàna nàà, mú un dé ipé tí àşọtẹ̀lẹ̀ béèrẹ̀ láti fi samisi ibèrẹ̀ ọdún 2300 nàà. Ní fifi ọdún 457 şáájú Kristi, igbà tí ilàna nàà pé, gégẹ̀ bí ojò àşẹ nàà, a rí i pé gbogbo àlàyé àşọtẹ̀lẹ̀ nàà nípa ọşẹ̀ àádòrin ni a ti mú ẹ̀.” The Great Controversy, 326.

Láti ọdún 1798 tí tí di 1844, àwọn àngẹ̀lì mēta ti Ífihàn wọ inú itàn àşọtẹ̀lẹ̀, àti gégẹ̀ bí àwọn àşẹ mēta nàà ẹ̀ samisi ibèrẹ̀ àşọtẹ̀lẹ̀ ọdún ẹgbèrún méjilá ọgórùn-ún, bèẹ̀ ni àwọn àngẹ̀lì mēta wònyẹn samisi iparí àşọtẹ̀lẹ̀ nàà. Àkókò àşọtẹ̀lẹ̀ nàà parí pẹ̀lú didé àngẹ̀lì kẹta, gégẹ̀ bí ó ti bèrẹ̀ pẹ̀lú didé àşẹ kẹta, nítorí Jẹ̀sù máa ń so ọpín ohun kan mọ̀ ibèrẹ̀ ohun kan nígbà gbogbo.

Àwọn Jú bèrẹ̀ sí í padà wá lábẹ̀ àşẹ àkókò, àti nínú itàn àşẹ keji ni wọn parí tẹ̀npilì nàà. Àngẹ̀lì kẹta dé ní October 22, 1844, àti şáájú ojò nàà àwọn Millerite ti parí tẹ̀npilì ẹ̀mí tí wọn ti jáde kúrò ní Bábílónì ẹ̀mí wá tún kọ. Ó yẹ kí a parí i, nítorí pé ní October 22, 1844, onşẹ̀ májẹ̀mú nàà yòò wá sí tẹ̀npilì rẹ̀ lójijì. Tẹ̀npilì nàà ni àwọn ẹ̀niyàn Millerite tí wọn wọ inú májẹ̀mú ní October 22, 1844, tí Peter sì fi hàn pé wọn jẹ̀ tẹ̀npilì.

Èyin nàà pẹ̀lú, gégẹ̀ bí àwọn òkúta aláàyẹ̀, a ń kọ yín sókè di ilẹ̀ ẹ̀mí, ipò àlùfàà mímó, láti máa rú àwọn ẹ̀bọ ẹ̀mí tí ó ẹ̀ itẹ̀wọ̀gbà lódò Ọlórún nípasẹ̀ Jesu Kristi. 1 Peteru 2:5.

A kọ tẹ̀npilì àwọn Millerite láti ọdún 1798 sí 1844, èyí tí ó jẹ̀ ọdún mērinlélógójì, tàbí ní itúmò àşọtẹ̀lẹ̀ ojò mēta, nítorí Kristi fi hàn pé ó gba ojò mēta láti gbé tẹ̀npilì kan dide.

Àkókò Ìrẹ̀kojá àwọn Júù sì sún mọ̀ etílé, Jesu sì gòkè lọ sí Jerusalemu. Ó sì rí nínú tẹ̀npilì àwọn tí ń ta màlúù, àti àgùntàn, àti àdàbà, àti àwọn olópaàrọ̀ owó tí wọn jókòó síbẹ̀. Nígbà tí ó sì ẹ̀ paşán kan pẹ̀lú okùn kéékèkèké, ó lé wọn gbogbo jáde kúrò nínú tẹ̀npilì, àti àwọn àgùntàn, àti àwọn màlúù; ó sì ta owó àwọn olópaàrọ̀ nàà ká, ó sì da àwọn tábilì wọn şubú. Ó sì wí fún àwọn tí ń ta àdàbà pé, È mú nńkan wònyí kúrò níhin-in; ẹ̀ má ẹ̀ ilẹ̀ Baba mi ní ilẹ̀ ojà. Àwọn ọmọ-èyin rẹ̀ sì rántí pé a ti kọ ọ pé, Ìtara ilẹ̀ rẹ̀ ti jẹ̀ mí run. Nígbà nàà ni àwọn Júù dáhùn, wọn sì wí fún un pé, Àmì kín ni iwọ fi hàn wá, níwọn bí ó ti jẹ̀ pé iwọ ń ẹ̀ nńkan wònyí? Jesu dáhùn, ó sì wí fún wọn pé, È wó tẹ̀npilì yìi lulẹ̀, ní ojò mēta ẹ̀mí yòò sì tún un dide. Nígbà nàà ni àwọn Júù wí pé, Ọdún mērinlínlógbọ̀n ni a fi kọ tẹ̀npilì yìi, iwọ yòò sì tún un dide ní ojò mēta bí? Şùgbọ̀n ó ń sọ nípa tẹ̀npilì ara rẹ̀. Johanu 2:13–21.

Arábirin White fi hàn pé nígbà tí ojìṣe májẹmú náà dé sí tẹ̀npìlì rẹ̀ lójìjì, gégé bí a ti ṣàpẹ̀rẹ̀ rẹ̀ nínú ìwé Malaki, àṣotẹ̀lẹ̀ náà ti ṣe nígbà tí Kristi wẹ̀ tẹ̀npìlì mọ̀, gégé bí a ẹ̀ ṣeṣe tọ̀ka sí nínú àyọ̀kà láti inú Johanu.

“Nínú mímọ̀ tẹ̀npìlì kúrò lówọ̀ àwọn olùrà àti olùtà ayé, Jèsù kede iṣe-íránṣe Rẹ̀ láti sọ ọ̀kàn di mímọ̀ kúrò nínú idọtí ẹ̀ṣe,—kúrò nínú àwọn ifẹ̀kúfẹ̀ ti ayé, àwọn ifẹ̀-ara onímọ̀tara-ẹ̀ni-nìkan, àti àwọn àṣà búburú, tí n ba ọ̀kàn jẹ. ‘Wò ó, ẹ̀mi yóò rán aṣojú mi, ọ̀un yóò sì pèsè ọ̀nà níwájú mi: Olúwa náà, ẹ̀ni tí ẹ̀yin n wá, yóò sì tètè dé sínú tẹ̀npìlì rẹ̀, àní aṣojú májẹmú náà, ẹ̀ni tí inú yín dùn sí: wò ó, yóò dé, ni Olúwa àwọn omọ-ogun wí. Sùgbọ̀n ta ni yóò lè farada ojò ibòwò rẹ̀? ta ni yóò sì dúró nígbà tí yóò farahàn? nítorí ó dàbí iná amúnísomọ̀ di mímọ̀, ó sì dàbí oṣe alágbà-fúnfun: Yóò sì jókòó bí ẹ̀ni tí n yọ̀ fàdákà kúrò nínú ẹ̀gbin rẹ̀, àti ẹ̀ni tí n wẹ̀ ẹ̀ di mímọ̀: yóò sì wẹ̀ àwọn omọ̀ Léfi di mímọ̀, yóò sì fọ̀ wọn mọ̀ bí wùrà àti fàdákà, kí wọn lè fi ẹ̀bọ̀ nínú ọ̀dodo rúbọ̀ sí Olúwa. Malaki 3:1–3.’ The Desire of Ages, 161.

Tẹ̀npìlì tí ó wà nínú Jòhànù orí kejì, ó gba ọ̀dún mẹ̀rindínlógórin láti kọ̀ ọ̀, Jesu sì wí pé Ọ̀un yóò tún tẹ̀npìlì tí a ti wó náà gbé dide ní ojò mẹ̀ta. Láti 1798 tí dé 1844, jẹ ọ̀dún mẹ̀rindínlógórin, ó sì n tọ̀ka sí didé àwọn àngẹ̀lì mẹ̀ta (ojò), ti Ifihàn orí kẹ̀rínlá, tí a ti ṣàpẹ̀rẹ̀ wọn tẹ̀lẹ̀ nípasẹ̀ àwọn àṣe mẹ̀ta tí ó bẹ̀rẹ̀ àṣotẹ̀lẹ̀ ẹ̀gbẹ̀rún méjì ó lè ọ̀dúnrún ọ̀dún. Ọ̀dún mẹ̀rindínlógórin náà ni àkókò tí Kristi gbé tẹ̀npìlì àwọn omọ̀lẹ̀yìn Miller dide, nítorí pé ṣàájú àkókò náà, ibi mímọ̀ ẹ̀mí àti Ísírẹ̀lì ẹ̀mí ni Bábílónì ẹ̀mí ti tẹ̀ mọ̀lẹ̀.

Nígbà tí Kristi wẹ̀ tẹ̀npìlì náà mọ̀ ní àkókò Àjọ̀ Ìrẹ̀kojá ní ibẹ̀rẹ̀ iṣe-íránṣe Rẹ̀, Ó n mú àṣotẹ̀lẹ̀ Ìránṣe Májẹmú tí yóò wá sí tẹ̀npìlì Rẹ̀ lójìjì, gégé bí a ti fi hàn nínú Malaki, ẹ̀. Ní October 22, 1844, Kristi wá sí tẹ̀npìlì Rẹ̀ lójìjì, ó sì ti gba ọ̀dún mẹ̀rindínlógórin fún Un láti kọ̀ tẹ̀npìlì Rẹ̀ tí a ti wó náà.

“Wíwá Kristi gégé bí Àlùfàà Àgbà wa sí ibi mímọ̀ jùlọ̀, fún ìwẹ̀nùmọ̀ ibi mímọ̀, tí a fi hàn nínú Dániẹ̀lì 8:14; wíwá Omọ̀ ẹ̀niyàn sí ọ̀dọ̀ Àgbàjọ̀ Ojò, gégé bí a ti gbé kalẹ̀ nínú Dániẹ̀lì 7:13; àti wíwá Olúwa sí tẹ̀npìlì Rẹ̀, gégé bí Máláki ti sọ̀ tẹ̀lẹ̀, wọn jẹ̀ àpẹ̀júwe iṣẹ̀lẹ̀ kan náà; ẹ̀yí sì tún ni a ṣàfihàn nípa wíwá ọ̀kọ̀ iyàwó sí igbéyàwó, gégé bí Kristi ti ṣàpẹ̀júwe rẹ̀ nínú àkàwé àwọn wúndiá mẹ̀wàà, nínú Mátíù 25.” The Great Controversy, 426.

Ìbínú àkókò parí ní ọ̀dún 1798, iparí ibínú ikeyin sì jẹ 1844. Ibẹ̀rẹ̀ àkókò ọ̀dún mẹ̀rindínlógórin náà, níbi tí Kristi gbé tẹ̀npìlì àwọn Millerite dide, ṣàpẹ̀júwe ọ̀pin; nítorí pé mejeeji ibẹ̀rẹ̀ àti ọ̀pin ni a fi iparí ibínú Olórún sí àwọn ẹ̀niyàn Rẹ̀ ẹ̀ àmì, nítorí Jesu máa n so ọ̀pin ohun kan pọ̀ mọ̀ ibẹ̀rẹ̀ ohun kan.

A ó bá ikẹ̀kọ̀ọ̀ wa nípa itónìsọ̀nà tí Gébúriẹ̀lì fún Dániẹ̀lì lówọ̀ síi nínú àpilẹ̀kọ̀ tí n bọ̀.

“A gbọ̀dọ̀ sí ìwé Ifihàn sílẹ̀ fún àwọn ẹ̀niyàn. A ti kọ̀ ọ̀pọ̀lọ̀pọ̀ ẹ̀niyàn pé ìwé tí a fi èdidi di ni, sùgbọ̀n ó jẹ̀ ìwé tí a fi èdidi di fún àwọn nìkan tí n kọ̀ ọ̀títọ̀ àti ìmọ̀lẹ̀ sílẹ̀. A gbọ̀dọ̀ kede àwọn ọ̀títọ̀ tí ó wà nínú rẹ̀, kí àwọn ẹ̀niyàn lè ní ànfààní láti múra sílẹ̀ fún àwọn iṣẹ̀lẹ̀ tí yóò ṣeṣe láipẹ̀ púpọ̀. A gbọ̀dọ̀ fi Ìhìn-iṣe Àngẹ̀lì Kẹ̀ta hàn gégé bí irẹ̀tí kan ṣoṣo fún igbàlà ayé tí n ẹ̀gbé.”

“Àwọn ewu ojò ikeyin ti dé bá wa, àti nínú iṣe wa a ní láti kilọ̀ fún àwọn ẹ̀niyàn nípa ewu tí wọn wá nínú rẹ̀. Kí a má ẹ̀ fi àwọn iṣẹ̀lẹ̀ pàtàkì tí àṣotẹ̀lẹ̀ ti sí payá pé wọn yóò ṣeṣe láipẹ̀ sílẹ̀ láifowọ̀ kan. Àwa ni àwọn ọ̀jìṣe Olórún, a kò sì ní àkókò láti sòfò. Àwọn tí yóò jẹ̀ alábasìṣe pọ̀ pẹ̀lú Olúwa wa Jèsù Kristi yóò fi ifẹ̀ jíjìnlẹ̀ hàn sí àwọn ọ̀títọ̀ tí a rí nínú ìwé yìi. Pẹ̀lú kálámù àti

ohùn wọ̀n yòò sapa láti mú àwọ̀n ohun ìyanu tí Kristi wá láti ọ̀run láti fi hàn di míṣọ̀.” Signs of the Times, July 4, 1906.